

Rama IX Art Museum Foundation

COBALT BLUE GROUP

Art Exhibition

B-CAT-1-0572
GRO-06AB-03-1999

Rama IX Art Museum Foundation

Artist

Opas Chotiphantawanon

Chalitpan Niyomyam

Alongkorn Lauwattana

Sutat Nimcharoen

Sutee Kunavichayanont

Thawul Praman

Gumsak Atipiboonsin

Tanomchit Chumwong

Invited Artist

Assistant Professor

Vichoke Mukdamanee

8-30 March 30, 1996

The National Gallery,

Chao Fah Rd., Bangkok

3rd

**Art Exhibition
COBALT BLUE GROUP**

การแสดงผลงานศิลปกรรม

กลุ่มโคบอลท์ บลู

City

ศิลปิน

โอภาส โชติพันธุ์วานนท์

ชลิตพรรณ นียมแย้ม

อลงกรณ์ หล่อวัฒนา

สุทัศน์ นิมเจริญ

สุธี คุณาวิชยานนท์

ถวัลย์ ประมาณ

กำศักดิ์ อติพิบูลย์สิน

ณอมจิตร ชุ่มวงศ์

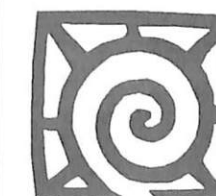
ศิลปินรับเชิญ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิโชค มุกดามณี

8-30 มีนาคม 2539 ณ หอศิลป์แห่งชาติ

ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพฯ

ห้องนิทรรศการ 1-4

Cobalt Blue

เมือง

City

Rama IX Art Museum Foundation

■ สุริ คุนาวิชยานนท์

การแสดงผลงานศิลปะของกลุ่มโคบอลท์ บลู (Cobalt Blue) ในครั้งที่ 3 นี้ต่างไปจากครั้งก่อนๆ ตรงที่สมาชิกเข้ามาร่วมระดมความคิด ช่วยกันแสดงทัศนะในเรื่องเดียวกัน นั่นคือ “เมือง” ที่ที่เป็นทั้งสวรรค์ที่ใครต่อใครหลายคนอยากได้ขึ้น และเป็นทั้งนรกสำหรับใครอีกหลายคนที่ยอยากจะหนีหนีไปให้พ้น แต่ก็ทำไม่ได้ราวกับติดกับดัก

อย่างไรก็ตาม ความเป็นเมืองก็ยังรุกคืบออกไปเรื่อย ๆ อย่างไม่หยุดยั้ง ผู้คนมากมายต่างตั้งหน้าตั้งตาสว่างเสริมต่อเติมเมืองอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อยทั้งวันทั้งคืน เหมือนกับว่าเป็นเมืองที่สร้างไม่มีวันเสร็จและไม่เคยหลับใหล และเมืองก็ยังคงดูดเอาผู้คนและทรัพยากรจากทุกสารทิศเข้ามาบริโภคในระบอบอย่างไม่หยุดหย่อนและไม่รู้จักอิ่ม

ปัญหาความฟอนเฟะในทุกๆ ด้านของเมืองซับซ้อนด้วยปัจจัยหลาย ๆ อย่าง เกินกว่าที่จะแค่กล่าวโทษอะไรอย่างใดอย่างหนึ่ง ทุกวันนี้การพิจารณาปัญหาได้อย่างเป็นเอกเทศโดยไม่มองปัญหาด้านอื่น ๆ ว่ามีส่วนสัมพันธ์กันอย่างไรก็ยากนัก กำลังจะพ่นลมมลายไป ปัญหามากมายที่เราได้ยินกรอกหู หรือเห็นในข่าวทางโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์อยู่ทุกวัน ทั้งปัญหาที่ดินทำกิน ปัญหาสภาพแวดล้อมธรรมชาติถูกทำลาย ปัญหาการล่มสลายของชนบท ปัญหามลภาวะในทุกๆ ด้านของเมือง-ใหญ่, ความคิดที่ต่อต้านการปกครองแบบรวม-ศูนย์ และการเรียกร้องการกระจายอำนาจ ฯลฯ เป็นปัญหาที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง เรามักจะพบว่า การจะแก้ปัญหานี้ อันใดอันหนึ่งไม่สามารถจะกระทำได้อย่างสมบูรณ์ โดยปราศจากผลกระทบต่อนานอื่น ๆ เสมอ

การจะแก้ปัญหานี้ของเมืองใหญ่ได้ ปัญหาในชนบทก็ต้องได้รับการแก้ไขด้วยเช่นกัน และนี่คือสิ่งที่เราต้องคิดร่วมกันว่า วัฒนธรรมและความคิดโดยรวม ไม่ใช่แค่การแก้ปัญหาทางเทคนิคในรายละเอียดอันใดอันหนึ่ง คำตอบในเรื่องต่างๆ มักจะมีมากกว่าหนึ่งเสมอ และมักจะไม่ใช่เพียงแค่ “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” “ขาว” หรือ “ดำ” เท่านั้น ศิลปินกลุ่ม โคบอลท์ บลู (Cobalt Blue) ทั้ง 8 คน และ 1 ศิลปินรับเชิญในนิทรรศการศิลปะการเมืองก็เช่นกัน ต่างก็มีทัศนะต่อเมือง ทั้งคล้ายและต่างกันออกไป

มุมมองที่ทั้งมองเข้ามาในเมืองและออกไปนอกเมืองนั้น ก็ผิดแผกกันไป การตีความก็ซับซ้อนมากกว่าหนึ่งเดียว สะท้อนแง่มุมที่หลากหลายของปัญหาต่างๆ ที่เรากำลังประสบอยู่ทุกวันนี้ หากเราจะสมมุติว่าการดูนิทรรศการ “เมือง” นี้เป็นการเดินทางจากชนบทเข้าสู่เมือง เราอาจจะเริ่มจากผลงานของ อนุมจิตร ชุ่มวงศ์ และ อลงกรณ์ หล่อวัฒนา สองศิลปินที่มาจากภาคเหนือ ทั้งสองต่างมีประสบการณ์พื้นหลังที่ใกล้เคียงกันมากตรงที่เคยผูกพันกับวิถีชีวิตเรียบง่ายและธรรมชาติอันน่ารื่นรมย์ในชนบทเมื่อวัยเด็ก และต้องเดินทาง

มาศึกษาและทำงานในกรุงเทพฯ ในเวลาต่อมา

ผลงานของอนุมจิตรเชื่อมโยงเอาประสบการณ์ทั้งสองด้านของชนบทและเมืองเอาไว้ได้อย่างเรียบง่ายแต่น่าคิด ประติมากรรมภาพวาดของเขาเสนอให้เราเห็นภาพของสิ่งมีชีวิตในเมืองใหญ่ ซึ่งคนกรุงทุกคนน่าจะเคยพบไม่เคยเห็นตัวจริงกันเลย เพราะถูกแวดล้อมไปด้วยวัตถุเทียมที่มนุษย์สร้างขึ้นทั้งสิ้น ภาพวาดของอนุมจิตรก็มิได้เป็น “ตัวจริง” ของสิ่งมีชีวิตแท้ๆ แต่เป็นเพียง “ตัวแทน” ของมันเท่านั้น เหล็กที่เขานำมาสร้างเป็นประติมากรรมนั้นอาจทำให้เรานึกถึงวัฒนธรรมอุตสาหกรรมของเมืองที่ไม่มีชีวิต แต่ก็เสื่อมสลายทรุดโทรมไปตามกาลเวลา ในขณะที่ อลงกรณ์ หล่อวัฒนา สนใจความเป็นเอกภาพในความหลากหลาย ดังที่เราเห็นได้ชัดเจนจากผลงานจิตรกรรมสีผสมจำนวน 50 ชิ้นของเขา ที่ทั้งตัวของเขาเองและ “เพื่อน ๆ ศิลปินช่วยกันสร้างสรรค์กันคนละรูป” มันเป็นภาพของต้นไม้ต่างๆ ที่เป็นภาพลักษณะตัวแทนของสิ่งมีชีวิตที่แตกต่างกันไปตามแนวคิดของศิลปินแต่ละคน ต้นไม้บางภาพดูอ่อนช้อยแบบจิตรกรรมไทยประเพณี บางต้นก็ดูมีชีวิตชีวาเต็มไปด้วยจิตวิญญาณ บ้างก็ดูมีดลลวหวนให้หุดหู่ รูปต้นไม้ 50 ต้นที่ดูแตกต่างกันออกไปแต่ก็มารวมกันได้อย่างมีเอกภาพเป็นระเบียบ ติดตั้งเรียงแถวเป็นเส้นตรง ขวนให้นึกต่อไปว่าความหลากหลายมากมายก็สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีเอกภาพ เหมือนกับ 50 ชีวิต 50 ชุมชนเมืองที่อยู่ร่วมและปฏิสัมพันธ์กัน นับได้ว่าเป็นทัศนะในด้านดี สะท้อนให้เห็นพื้นฐานทัศนคติของสังคมแบบชุมชนที่ อลงกรณ์เติบโตมา

จากมุมมองของคนเหนือเราลองมาดูคนที่มีความเห็นต่างจากภาคใต้ อย่าง โอภาส โชติพันธุ์วานนท์ ที่ดูเหมือนว่าจะหล่อหลอมเข้ากับสังคมเมืองใหญ่อย่างกรุงเทพฯ ได้อย่างแนบสนิท ถึงกระนั้นในผลงานจิตรกรรมตั้งแต่ในอดีตของเขา กลับชัดเจนมากในเรื่องของความสับสนสับสนใจแบบชีวิตที่ ผูกพันกับความงามของธรรมชาติที่ท้อแท้ แต่ในนิทรรศการ

มุมมองที่ทั้งมองเข้ามาในเมือง และ ออกไปนอกเมืองนั้น ก็ผิดแผกกันไป การตีความก็ซับซ้อนมากกว่าหนึ่งเดียว สะท้อนแง่มุมที่หลากหลายของปัญหาต่างๆ ที่เรากำลังประสบอยู่ทุกวันนี้

ครั้งนี้เขาพยายามกลับจากทะเลเข้าสู่เมืองอีกครั้ง ในภาพเขียนของเขาชุดเมืองนี้ เขายังจะพบเห็นสีสันสดใสอยู่เช่นเดิม นี่อาจจะเป็นหลักฐานอย่างหนึ่งว่าคนที่มีความพื้นฐานดีและมองโลกในแง่ดี ไปอยู่ไหนก็ยังสามารถหาความสุขให้ชีวิตได้ โดยการหยิบจับแง่มุมที่ต้อออกมาได้อย่างไรก็ตามท่ามกลางสีสันของเขาเราจะเห็นแง่คิดบางประการแฝงเอาไว้ ในภาพเขียนของโอภาส รูปดวงตามากมายจะปรากฏอยู่ทั่วไป ซึ่งมันน่าจะเป็นตัวแทนของชีวิตในเมืองที่อยู่ร่วมสัมพันธ์กัน แต่ในขณะเดียวกันก็แยกตัวโดดเดี่ยวออกจากกัน โดยมีเปลือกนอกที่ดูสดใสห่อหุ้มอยู่

ศิลปินอีกคนที่มีความสนใจในสีสันโดดเด่นแต่ตาผู้คนนั้นก็คือ กำศักดิ์ อดิพิบูลย์สิน ผู้มองว่าเมืองใหญ่อย่างกรุงเทพฯ มีภาพมายาที่มีสีสันงดงามคอยดึงดูดผู้คนให้เข้ามาและหลอกล่อให้หลงใหลจนไม่สามารถหลุดพ้นไปจากวงจรชีวิตของเมืองหลวง สีสันมายาที่ดึงดูดใจเหล่านี้มีแต่จะชักชวนให้ผู้บริโภคแล้วบริโภคอีกอย่างไม่รู้จักจบ ภาพจิตรกรรมนามธรรมของเขาเต็มไปด้วยสีสันดิบ และฉาบปรังที่รุนแรงเคลื่อนไหวเผยให้เห็นถึงจินตภาพภายในใจของกำศักดิ์ที่มีต่อสีสันและแสงสีที่ฉาบเคลือบกรุงเทพฯ ไว้ให้ดูตื่นตาตื่นใจอยู่เสมอ

ชลิตพรรณ นิยมแย้ม ศิลปินหนุ่มเมืองนนทบุรี ปริณทลของกรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์ร่วมกับสังคมเมืองใหญ่ เห็น

แต่คำว่า “ เมือง ” ก็มีความหมายในวงกว้าง และลึกไปถึงวัฒนธรรมแบบเมือง ที่พัฒนาไปในแนวโน้มของอุตสาหกรรมนิยม และบริโภคนิยมที่กำลัง รุกคืบไปทั่วทั้งประเทศ

ความเปลี่ยนแปลงในเมือง และการสูญหายไปอย่างรวดเร็วของธรรมชาติและลักษณะท้องถิ่นเดิมๆ ของชนบทบุรีที่เขายังพอจะจำได้ แม้ว่าชลิต-พรรณจะอายุไม่เกิน 30 ปี แต่ถ้าฟังเขาเล่าถึงความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในถิ่นเกิดคงจะคล้ายๆ กับฟังคนโบราณมาบ่นเรื่องเก่าๆ แยกๆ เลียวนๆ เขาถึงกับพูดว่าเขาเหมือนเป็นคนรุ่นใหม่ รุ่นสุดท้ายที่ยังทันเห็นสภาพเดิมๆ ของท้องถิ่น ชลิต-พรรณมองเห็นความเปลี่ยนแปลงที่รุดคืบอย่างรวดเร็ว ว่ามันมาพร้อมกับความซับซ้อนและกลอุบายของลัทธิบริโภคนิยมที่ทำให้ผู้คนตั้งเครียดดิ้นรนไขว่คว้าหาความสุขทางวัตถุมากขึ้นเรื่อยๆ ศิลปินแสดงความรู้สึกเหล่านั้นออกมาอย่างตรงไปตรงมาบนพื้นผ้าใบ ด้วยการปาดป้ายลากถูสีต่างๆ ด้วยนิ้วมือของเขาเอง ภาพที่เห็นจึงดูเคลื่อนไหวรุนแรง สื่อให้เห็นอาการตะกูยตะกายดิ้นรนและการออกแรง

สำหรับถวัลย์ ประมาณ ศิลปินกรุงเทพฯ ก็มองเมือง ไม่ต่างไปจากชลิต-พรรณนัก ถวัลย์มองว่าวิถีชีวิตของคนเมืองนั้นผูกพันกับวัตถุมากและมักจะประเมินค่าทุกอย่างจากเปลือกนอกวิถีชีวิตดำเนินตามระบบวัตถุนิยมที่เน้นการบริโภคจนฟุ้งเฟ้อ ในจิตรกรรมเหมือนจริงของถวัลย์เขาใช้ภาพลักษณ์ของปัจจัยพื้นฐานทางวัตถุทั้ง 4 นั่นคือ อาหาร, ที่อยู่อาศัย, เครื่องนุ่งห่มและยารักษาโรคมาเป็นตัวสื่อ เขามักจะเลือกใช้สีสดอยู่กับบรรยากาศเข้มทึบ ดูแล้วหนักตันเหมือนไม่มีทางออก

นอกจากนี้เขายังเขียนภาพลักษณ์ของศิลปวัฒนธรรมประเพณีไทยในลักษณะที่กำลังลึกลงหรือทรุดลงไปทุกที ด้วยฤทธิ์ของการกลืนกลายของวัฒนธรรมเมืองอีกด้วย ในทางตรงกันข้ามกับถวัลย์ที่พยายามสื่อสารให้คนดูเห็นถึงข้อด้อยของกระแสการพัฒนาในปัจจุบัน

อาจารย์วิโชค มุกดามณี ศิลปินรับเชิญกลับนำเสนอผลงานจิตรกรรมเทคนิคผสมของเขาออกมาโดยไม่พยายามตอบคำถามว่า สิ่งใดดีหรือไม่ ถูกหรือไม่ ในผลงานของอ.วิโชค ชี้ให้เห็นถึงปัจจัย 3 สิ่งที่เกี่ยวข้องกันคือ ธรรมชาติ, เทคโนโลยีหรือวิทยาศาสตร์และมนุษย์ ศิลปินใช้วัสดุและปัจจัยต่างๆ ที่ให้ความหมายแตกต่างกันออกไป มาพบกันในงานเช่น วัสดุธรรมชาติ, ไม้, ถ่านเกรยอง, สีวิทยาศาสตร์และภาพลักษณ์ของคน รวบรวมจะพยายามแนะว่าในสังคมใหญ่ๆ อย่างในเมืองควรจะมีคุณสมบัติพอเหมาะของ 3 ปัจจัยดังกล่าว เหมือนอย่างที่เราอาจจะพบเห็นได้ในผลงานของเขา

สุทัศน์ นิมะเจริญ ศิลปินจิตรกรกรุงเทพฯ อีกคนที่มองเมือง ในมุมมองที่ใกล้เคียงกับอ.วิโชคในแง่ที่ว่าสุทัศน์ไม่ต้องการจะวิพากษ์วิจารณ์เมือง ว่าดีหรือไม่ตรงๆ แต่เขานำเอาภาพลักษณ์ที่เขาพบเห็นในเมืองมาถักทอเป็นภาพ การใช้สีเส้นที่มีชีวิตชีวาของเขาปรากฏ ทั่วไปในรูปทรงต่างๆ ที่ดูแล้วล้นแล้วแต่ทำให้รำลึกถึงสภาพแวดล้อมเมืองทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นเส้นตรงเส้นโค้งที่ลากทับซ้อนกันขวกไขว้, รูป 3 มิติของรถยนต์ขนาดจิ๋วที่ติดเรียงกันเป็นแพ, รูปทรงเรขาคณิตและลวดลายดอกดวงต่างๆ สุทัศน์ได้ถ่ายทอดตามลายตาแบบศิลปินที่เห็นเป็นจินตภาพให้เราได้ดูแล้วจินตนาการกันอย่างอิสระเสรี แต่ละคนอาจจะรู้สึกเหมือนหรือต่างกันก็จะเป็นไปได้

การเดินทางจากชนบทสู่เมืองของเรา กำลังจะสิ้นสุดลงที่ผลงานของ สุทธิ คุณาวิษยานนท์ ผลงานศิลปะแบบจัดวางพื้นที่ (installation) ของเขาชิ้นนี้ “เรื่องเก่าๆ ซ้ำแล้วซ้ำ

เล่า” ต่อเนื่องมาจากผลงานชุด “ ข้างเผือกสยาม ” (2538-9) สุทธิยังคงใช้ข้างเป็นตัวแทนของคุณค่าดั้งเดิมในท้องถิ่น ทั้งทางธรรมชาติสภาพแวดล้อม หรือแม้แต่ศิลปวัฒนธรรมที่นับวันจะเสื่อมสลายและถูกทำลายลงไปกับตา เมืองในมุมมองของเขาจึงเป็นการวิพากษ์วิจารณ์ลักษณะวัฒนธรรมแบบอุตสาหกรรมบริโภคนิยมของเมืองใหญ่ที่เข้าไปทั้งจัดการ ครอบงำ และทั้งบริโภคทำลายชุมชนท้องถิ่นและธรรมชาติจนล่มสลาย

จากผลงานของทั้ง 9 ศิลปินในนิทรรศการนี้ เราได้เห็นภาพในมิติต่างๆ ของเมืองซึ่งไม่ได้จำกัดขอบเขตไว้เพียงแค่จังหวัดกรุงเทพฯ เท่านั้น แต่คำว่า “เมือง” ก็มีความหมายในวงกว้างและลึกไปถึงวัฒนธรรมแบบเมืองที่พัฒนาไปในแนวโน้มของอุตสาหกรรมนิยม และบริโภคนิยมที่กำลังรุกคืบไปทั่วทั้งประเทศ และเมืองก็ไม่ได้มีแต่ด้านเลวเท่านั้น ภาพเมืองจาก 9 ศิลปินจึงมีทั้งสวยและอัปลักษณ์คล้ำเคลือบเงาด้วยนิทรรศการในครั้งนี้เราคงไม่ได้รับคำตอบ หรือข้อสรุปสำเร็จรูปสำหรับการแก้ปัญหาต่างๆ ของบ้านเมือง และผลงานศิลปะเหล่านี้ก็คงไม่ได้ทำให้วิกฤตการณ์ของบ้านเมืองดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมทันที แต่เราเชื่อว่า หัตถ์ศิลปินนั้นเป็นสื่อที่ไม่หวั่นไหว ต้องใช้เวลาในการเข้าใจซึมซับมัน อาจจะส่งผลทางใดทางหนึ่งในอีก 5 ปี หรือ 20-30 ปีข้างหน้าก็เป็นได้

แต่ที่แน่ๆ นิทรรศการ “เมือง” ของกลุ่ม “โคบอลท์ บูล” ในครั้งนี้คือ ภาพรูปธรรมของความรับผิดชอบทางพุทธปัญญา และความรู้สึกของศิลปินที่มีต่อสังคมและสภาพแวดล้อมที่พวกเขาอาศัยอยู่อย่างไม่นิ่งดูดาย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิโชค มุกดามณี
Assistant Professor
Vichoke Mukdamanee

แบบร่างวาดเส้นเรื่อง “เมือง”
เกรยอง และสีดินบนผ้าใบ
100 x 130 cm

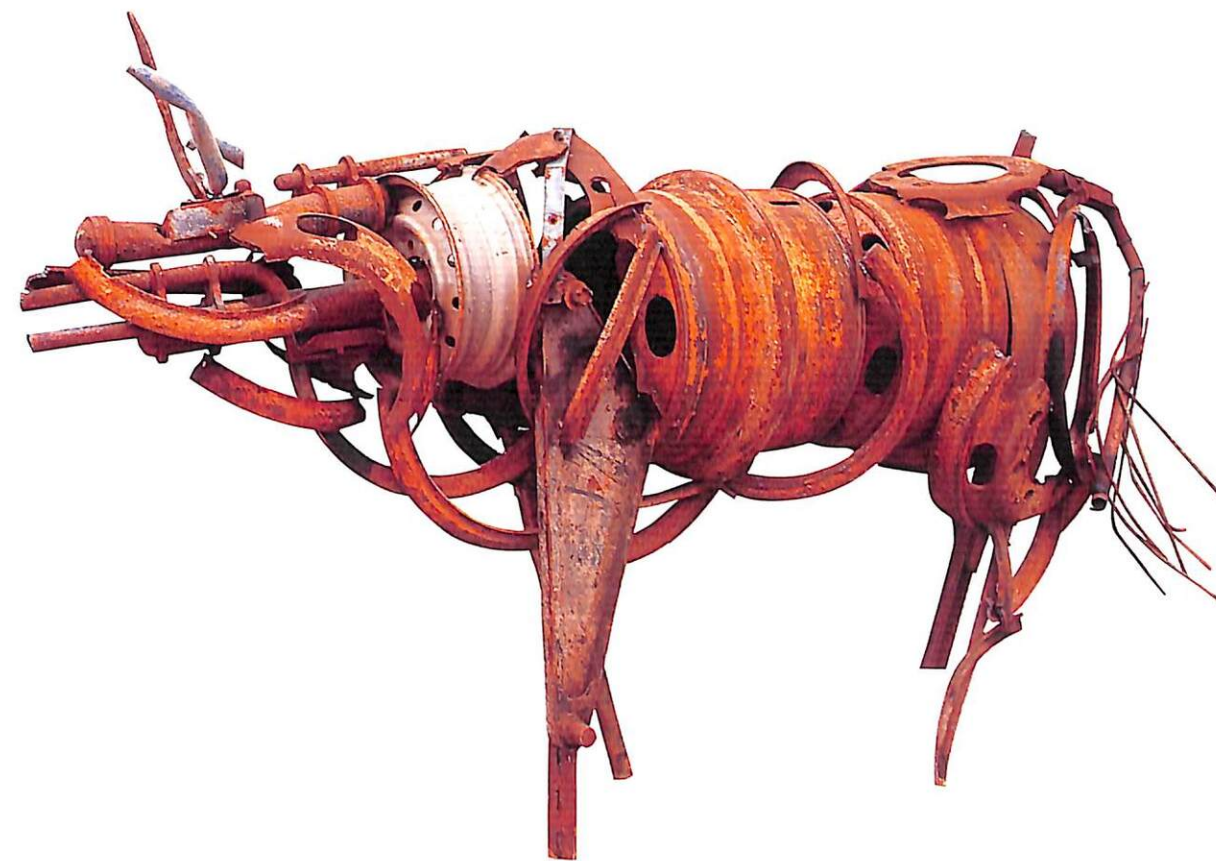

Rama IX Art Museum Foundation

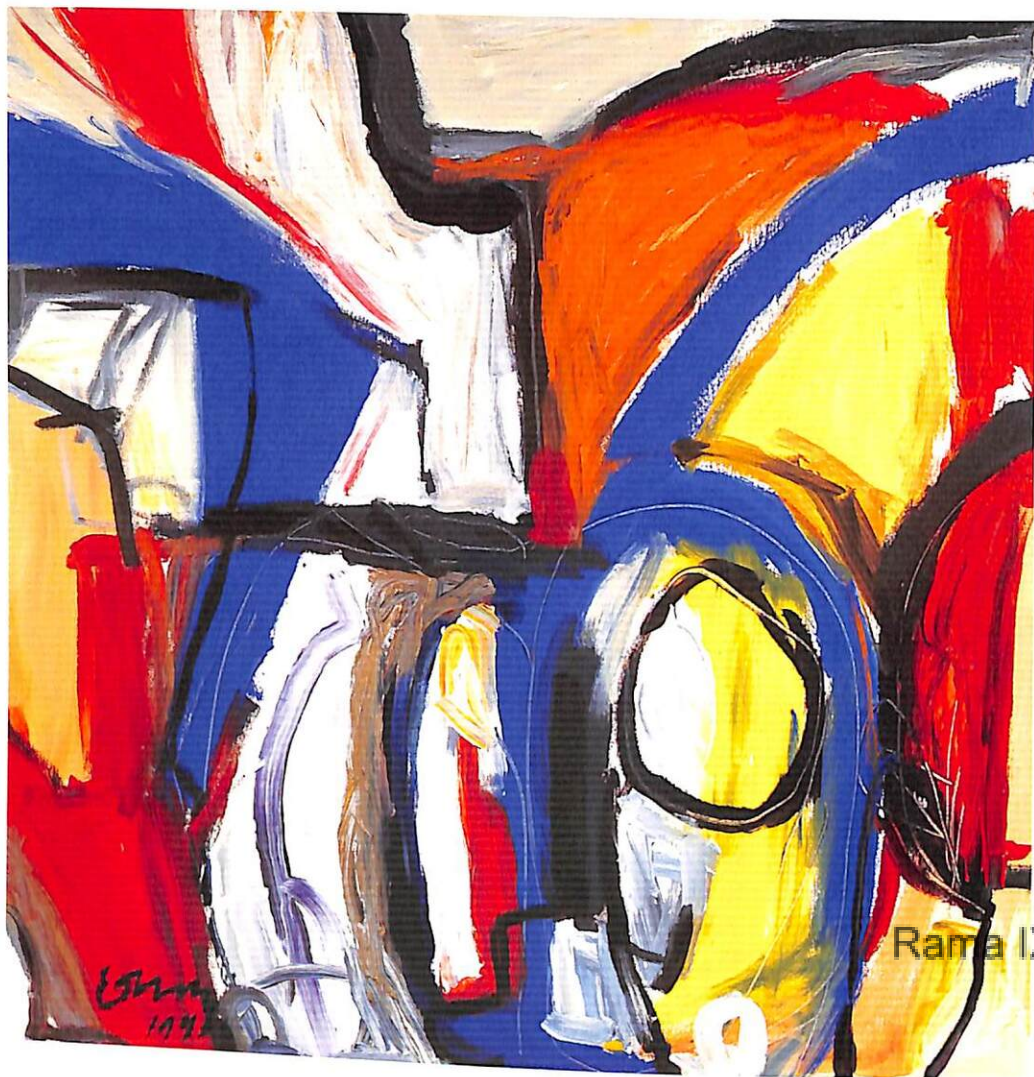
ถนอมจิตร ชุ่มวงศ์
Tanomchit Chumwong

มองข้างหลัง
เทคนิค เชื่อมโลหะ
170 x 120 x 200 cm

ถนอมจิตร ชุ่มวงศ์
Tanomchit Chumwong

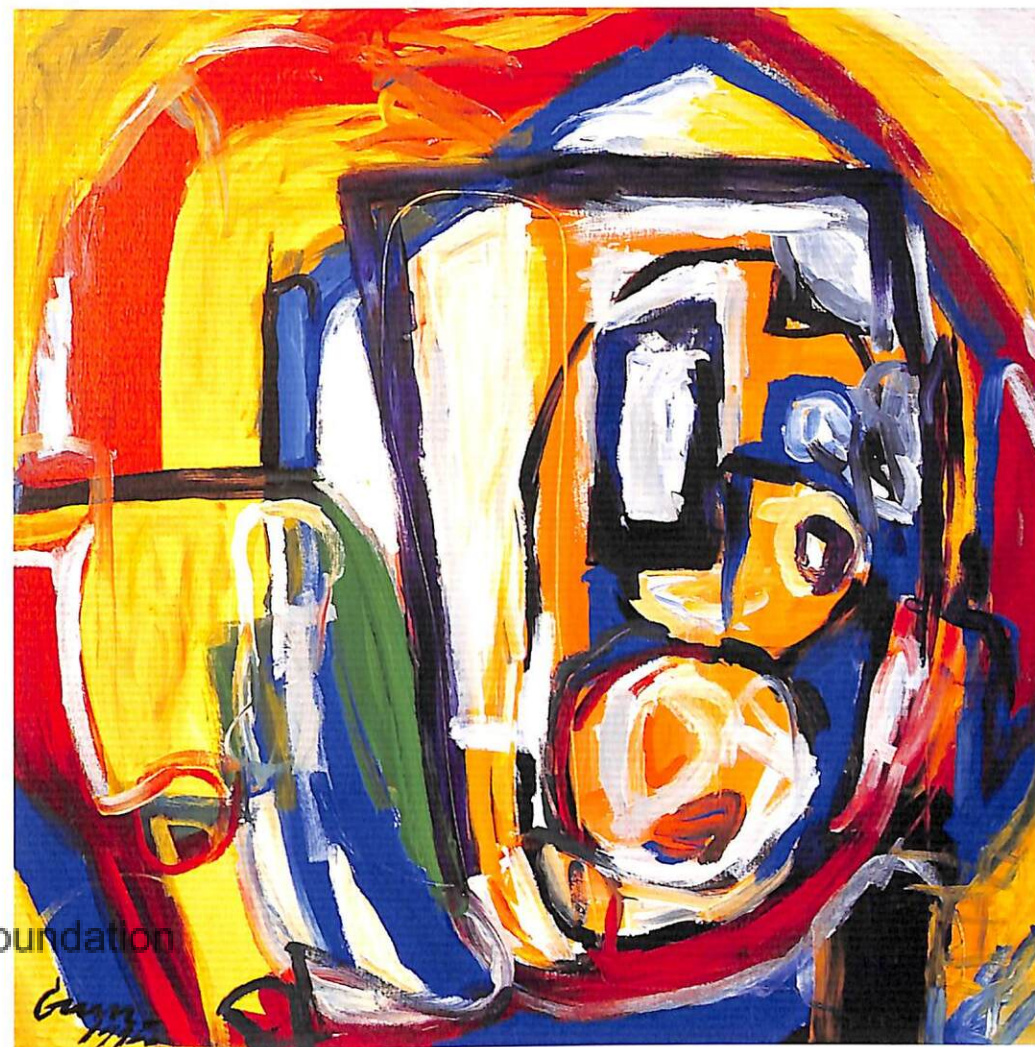
วิว-บางกอก
เทคนิค เชื่อมโลหะ
100 x 200 x 150 cm

Rama IX Art Museum Foundation

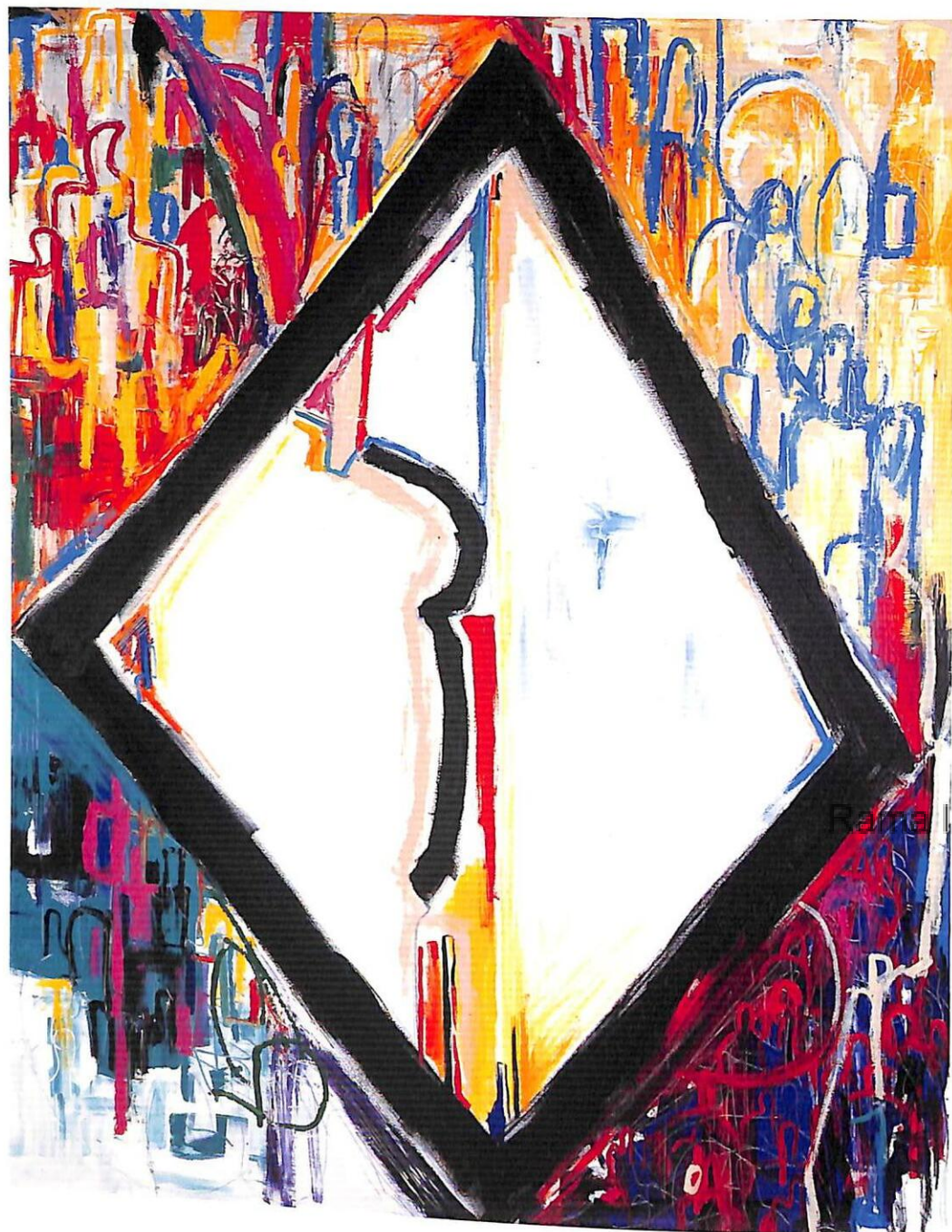
กาศักดิ์ อติพิบูลย์สิน
Gumsak Atiptboonsin

"On the way"
acrylic on canvas
90 x 90 cm

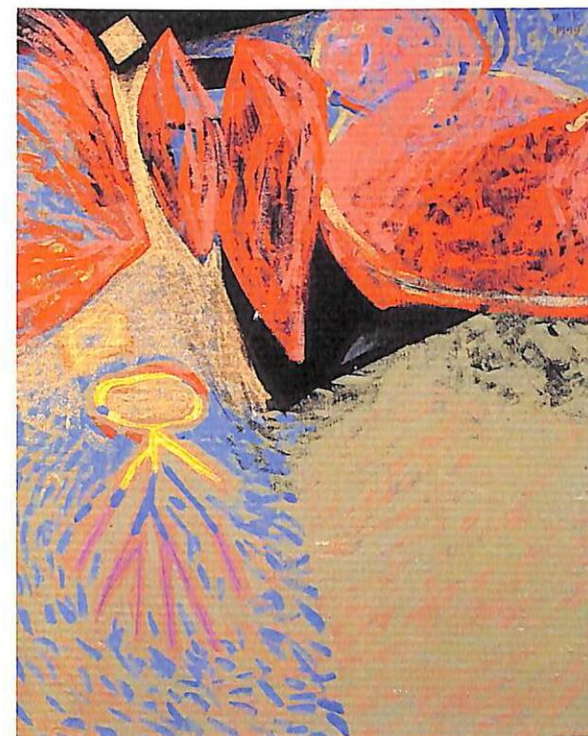
กาศักดิ์ อติพิบูลย์สิน
Gumsak Atiptboonsin

"City view"
acrylic on canvas
90 x 90 cm

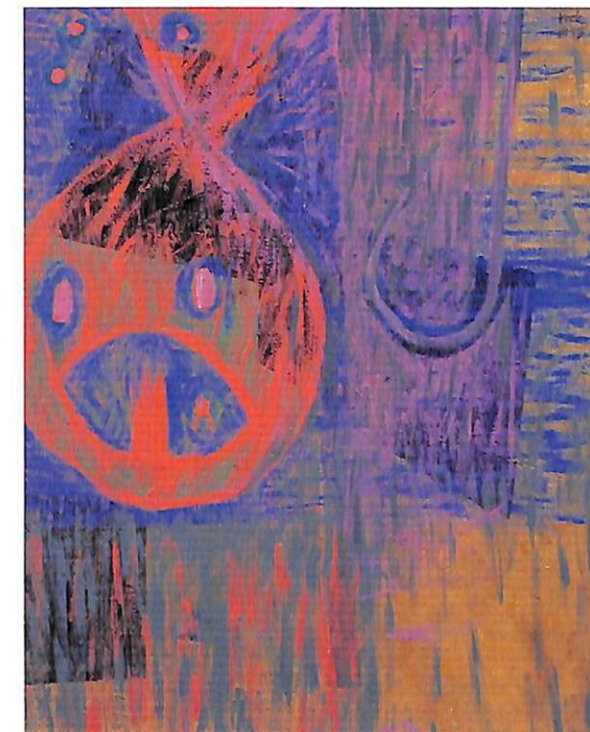

กาศักดิ์ อติพิบูลย์สิน
Gumsak Aiptboonsin

"Window 1995"
acrylic on canvas
150 x 170 cm

ชลิตพรณ์ นิยมแยม
Chalitpan Niyomyam
"ความอยาก"
"Desire"
acrylic on canvas
40 x 50 cm.

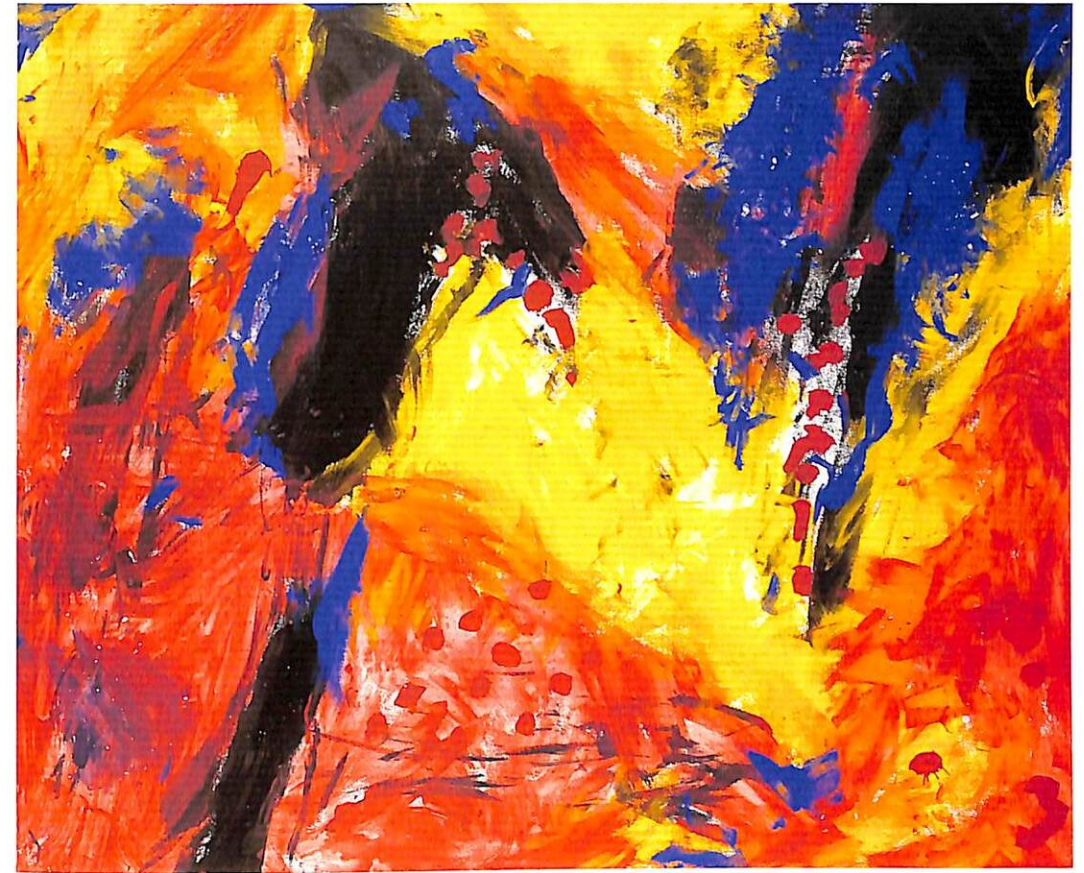

"ติดกับ"
"Trapped"
acrylic on canvas
40 x 50 cm.

Rama IX Art Museum Foundation

Rama IX Art Museum Foundation

ชลิตพรรณ นียมแย้ม
Chalitpan Niyomyam

มือ 1
"First Hand"
acrylic on canvas
100 x 120 cm

ชลิตพรรณ นียมแย้ม
Chalitpan Niyomyam

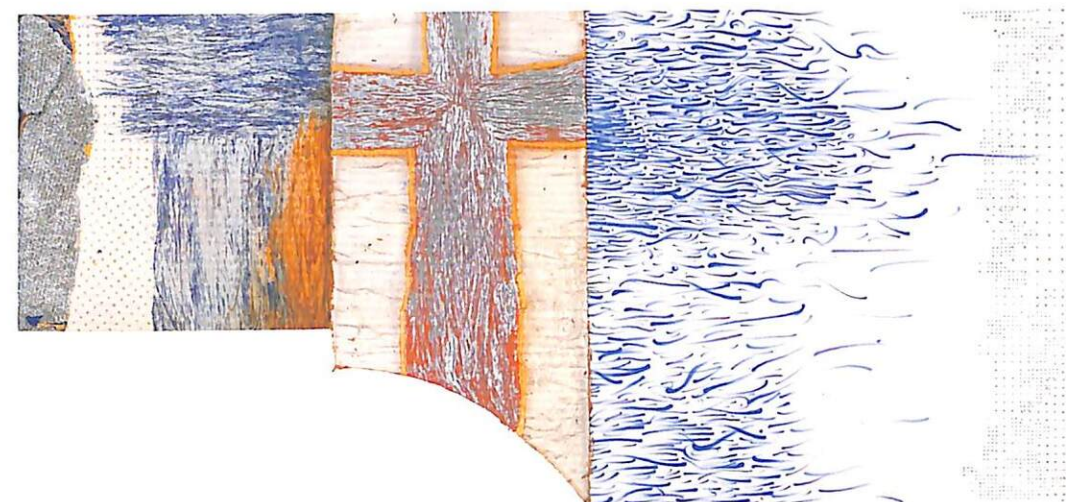
มือ 2
"Second Hand"
acrylic on canvas
100 x 120 cm

สุทัศน์ นิมเจริญ
Sutaf Nimcharoen

"Bangkok 1"
Mixed media
240 x 360 cm

Rama IX Art Museum Foundation

สุทัศน์ นิมเจริญ
Sutaf Nimcharoen

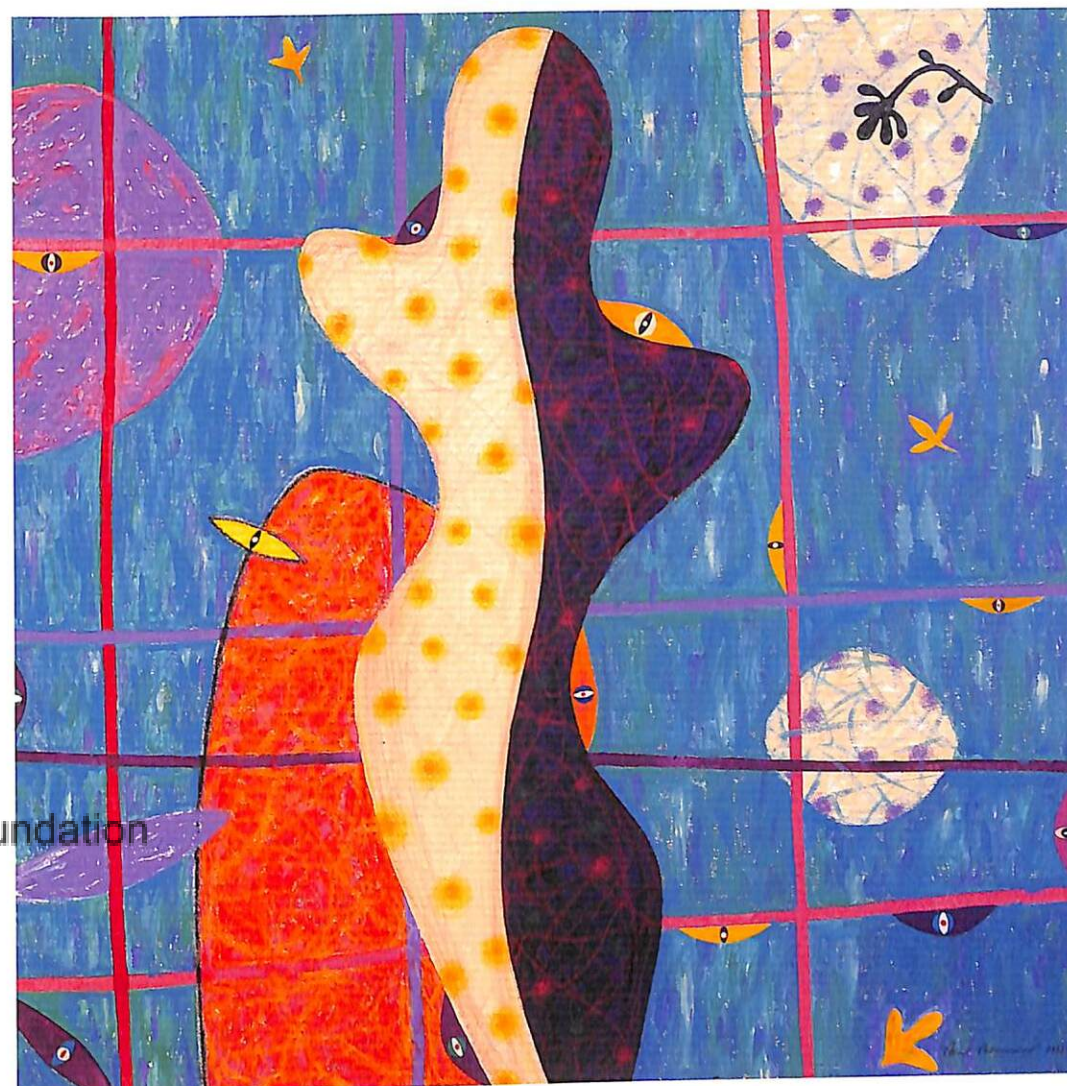
"Bangkok 2"
Mixed media
120 x 150 cm

Rama IX Art Museum Foundation

สุทนต์ นิมจรณ์
Sutot Nimcharoen

Bangkok
Mixed media
120 x 150 cm

โอภาส ฤทธิพิณธาวานนท์
Opas Cotiphatawanon

"Life 4"
acrylic on canvas
100 x 100 cm